

Kryształowy sojusz międzyświatopoglądowy na rzecz państwa świeckiego

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Wicemarszałkini Sejmu, Wanda Nowicka, ustanowiła [Nagrodę Kryształowego Świecznika](#) (<http://www.polskatimes.pl/artykul/740211,wreczono-nagrade-krysztalowego-swiecznika-dzisciaganie,id,t.html>), której ideą jest wyróżnianie osób lub organizacji za szczególny wkład w budowę państwa świeckiego.

[Gala wręczenia nagród](#) (http://www.pap.pl/palio/html.run?_Instance=cms_www.pap.pl&_PageID=1&s=infopaki&et&dz=kraj&idNewsComp=&filename=&idnews=90557&_amp;data=infopakiet&_CheckSum=-142776724), którą poprowadziła Kazimiera Szczuka, odbyła się 15 stycznia w Traffic Clubie. W tym roku przyznano trzy równorzędne Kryształowe Świeczniki za inicjatywy na rzecz przestrzeni publicznej wolnej od symboliki religijnej: dwa za batalie sądowe, jeden za realizację władzy w ramach struktur publicznych. Otrzymali je: rektor [Janusz Ostoja-Zagórski](#) (http://bydgoszcz.gazeta.pl/bydgoszcz/1,48722,13247494,Krysztalowy_Swiecznik_dla_rektora_UKW_za_sciagniecie.html) za usunięcie symbolu religijnego z sali Senatu uczelni bydgoskiej; [Zuzanna Niemier](#) oraz [Tomasz Chabinka](#) (http://krakow.gazeta.pl/krakow/1,44425,11556324,Legutko_musi_przeprosic_licealistow_Jest_wyrok.html) — za wniesienie i wygranie sprawy przeciwko Ministrowi Edukacji Narodowej o naruszenie dóbr osobistych w związku z wnioskiem o usunięcie symboli religijnych w ich szkole; oraz [Lesław Maciejewski](#) (<http://www.iswinoujście.pl/artykuly/13848/?page=3&ort=DESC&showall=0>) — za walkę prawną o usunięcie krzyża z Sali obrad Rady Miasta Świnoujście.

W [kapitule Nagrody](#) (<http://www.tvpparlament.pl/aktualnosc/nagrodakrysztalowego-swiecznika/9752370>), której wymowa nawiązuje do Oświecenia, zasiadli: Magdalena Środa, Jan Hartman, Bożena Keff, Biruta Przewłocka-Pachnik, Stanisław Obirek, Robert Biedroń.

Kryształowe Świeczniki otrzymali ci nominowani, których działania związane były bezpośrednio z funkcjonowaniem państwa, tj. jedną z jego trzech władz. Były poza tym nominowane osoby i organizacje, których inicjatywy miały przede wszystkim wymiar społeczny, o wyrazistych zasługach

dla kultury świeckiej (Kampania „Nie kradnę, nie zabijam, nie wierzę”; Koalicja Postęp i Świeckość; Maria Peszek za płytę „Jezus Maria Peszek”; Piotr Sz wajcer za „Boga urojonego”). W głosowaniu internautów na stronie poselskiej Wandy Nowickiej pierwsze trzy miejsca zajęli: Janusz Ostoja-Zagórski, Kampania „Nie kradnę, nie zabijam, nie wierzę”, Koalicja Postęp i Świeckość. Dlatego też nie można powiedzieć, że inicjatywy pozostałych nominowanych miały mniejsze znaczenie, niż nagrodzonych — one przede wszystkim miały nieco inny wymiar. Jakkolwiek budowanie kultury świeckiej ma oczywiście pośredni wpływ także na budowanie państwa świeckiego.

Czy jednak kwestia symboli religijnych nie jest zastępcza, trzeciorzędna w zabiegach o państwo świeckie, wszak liczą się pieniądze płynące na kościół czy lekcje religii w szkołach... Kwestia symboli jest jednak zagadnieniem pierwszoplanowym, w analogiczny sposób, w jaki nienormatywna preambuła aktu prawnego może wywierać realne znaczenie: przez pryzmat jej zapisów odczytywane i interpretowane są poszczególne przepisy; tak samo przez pryzmat symboli religijnych obecnych niemal w każdym miejscu sprawowania władzy publicznej, interpretowany jest całokształt i wizja państwa. Dlatego są one tak ważne i tak szkodliwe.

Nagroda ta jest ważną inicjatywą i miejmy nadzieję, że jej znaczenie będzie rosło. Aby tak się stało inicjatorka oraz członkowie kapituły powinni przez najbliższe miesiące dołożyć starań dla dalszego rozwoju kapituły, by była ona na tyle różnorodna, by niemożliwe było traktowanie jej jako wewnętrznej inicjatywy partii czy „wrogów Kościoła”, jak obecnie piszą o tym ludzie Kościoła (np. według szefa opinii Gościa Niedzielnego, [Bogumiła Łozińskiego](#) (<http://wpolityce.pl/wydarzenia/43070-krysztalowy-swiecznik-nowickiej-za-walke-z-kosciolem-w-kapitulie-nagrody-biedron-i-sroda-bogumil-lozinski-to-forma-lewicowego-totalitarnego-zmu-nasz-wywiad>), inicjatywa ta jest „skutkiem mentalności postkomunistycznej” oraz „formą lewicowego totalitaryzmu; według [Waldemara Rajcy](#) (<http://waldemarrajca.blog.onet.pl/2013/01/19/krysztalowy-swiecznik-znik/>), niestrudzonego kandydata na posła UPR, Nagroda to spis masoński). Inicjatywę ustanowienia nagrody chcę traktować nie jako imprezę polityczną, lecz jako doniosły projekt związany z kształtowaniem standardów funkcjonowania państwa, który został zainicjowany przez wicemarszałka polskiego Sejmu, w ramach sprawowanego urzędu. Szczęśliwie, nikt nie może zarzucić, że idea budowania państwa świeckiego nie mieści się w ramach działalności najwyższych władz państwowych, gdyż art. 10 ustawy z 1989 o gwarancjach wolności sumienia i wyznania stanowi:

"Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań."

Funkcjonowanie nagrody nie jest więc pochodną takiego czy innego światopoglądu, lecz prawa i praworządności.

Jeśli idea zostanie wyrażona i wykrystalizowana w tym kierunku, wówczas ma ona szansę odegrać znaczącą rolę w kształtowaniu kultury politycznej i prawnej.

Poza tym wzmocnienie neutralności światopoglądowej i politycznej samej idei nagrody, da również możliwość wyróżniania nią także polityków, za ich legislacyjne dokonania na rzecz budowy państwa świeckiego. Gdyby do tego doszło, zapewne członkowie partii, które uwypuklają walkę o państwo świeckie mieliby najwięcej nominacji, lecz sądzę, że nie zabrakłoby także pojedynczych przedstawicieli partii prawicowych (przekonanie to zdaje się

dzielić nawet publicysta Frondy, który [ubolewa](http://www.fronda.pl/a/nowicka-rozdaje-nagrody-za-budowe-panstwa-swieckiego-niec-h-zyje-samozachwytt,24648.html) (<http://www.fronda.pl/a/nowicka-rozdaje-nagrody-za-budowe-panstwa-swieckiego-niec-h-zyje-samozachwytt,24648.html>), że pierwsza edycja konkursu była „dla własnego towarzysza” — musi zatem żywić wiarę w nieujawniony potencjał sekularyzacyjny na prawicy). Na dziś z szeregów PO na takie rozważenie zasługiwałaby moim zdaniem pełnomocniczka rządu ds. równego traktowania, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz.

Moim osobistym faworytem od lat jest natomiast Andrzej Szlęzak, człowiek o prawicowych poglądach politycznych, były członek PiS (o ile dobrze pamiętam rozbrat z PiSem nastąpił po kontrowersji wywołanej odmową kultywowania Powstania Warszawskiego w Stalowej Woli), obecnie bezpartyjny, wieloletni prezydent Stalowej Woli, który na poziomie samorządowym od lat wytycza bardzo dobry wzór realizacji idei państwa świeckiego. Jego zasługi są wielowymiarowe, opisałem w jeszcze w 2009: [Stalowa Wola wybicia się na świeckość](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6812) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6812>). Od tego czasu konsekwentnie jednak rozwija tę politykę, z ostatniego roku np. kwestia [oświeclania kościołów i pomników religijnych na koszt miasta](http://www.nowiny24.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=%2F20120122%2FS TALOWAWOLA%2F945524036) (<http://www.nowiny24.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=%2F20120122%2FS TALOWAWOLA%2F945524036>). Jego działalność to wzór, który powinien być popularyzowany i prezentowany innym samorządom.

W jaki sposób można zbudować neutralność światopoglądowo-polityczną Nagrody? Pokazała to sama inicjatorka i właśnie za to najbardziej doceniam tę inicjatywę: w kapitule są także osoby wierzące, religijne, przede wszystkim Biruta Przewłocka-Pachnik, [prezes Diakonii Kościoła Ewangelicko-Reformowanego](http://www.diakonia.net.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=1&Itemid=5) (http://www.diakonia.net.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=1&Itemid=5). Dochodzę w tym miejscu do meritum. Nagroda jest szansą na stworzenie międzyświatopoglądowej platformy na rzecz państwa świeckiego i tego najbardziej obawiają się rzecznicy klerykalizmu.

Dowodem tego jest duże zamieszanie jakie wywołało w trzech kościołach uczestnictwo w kapitule szefowej kalwińskiej instytucji charytatywnej. W samych posiadach zdrzął ekumenizm. Jeszcze w grudniu dziennikarka katolicka [Natalia Dueholm](http://www.planetaludzi.salon24.pl/473702,krysztalowa-dzialalno-sc-nowickiej) (<http://www.planetaludzi.salon24.pl/473702,krysztalowa-dzialalno-sc-nowickiej>) wytropiła w KRS, że pani Biruta jest członkiem zarządu Federacji na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny i zarzuciła kalwinom, że stają się współnikami walki z krzyżem i że może to mieć wpływ na „dialog ekumeniczny”. Gwałtownie zareagował zwierzchnik kościoła luterńskiego, bp [Jerzy Samiec](http://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Samiec) (http://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Samiec), który poprosił o wyjaśnienia superintendenta generalnego kościoła kalwińskiego, bpa [Marka Izdebskiego](http://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Izdebski) (http://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Izdebski), a jednocześnie „przypomniał o bliskiej współpracy obu Kościołów, a także Diakonii obydwu wspólnot”. Chodzi oczywiście o ubiegłoroczną [umowę o współpracy pomiędzy polskimi luteranami i kalwinami](http://ekumenizm.wiara.pl/doc/1077805.Luteranie-i-reformowani-beda-ws-polpracowac) (<http://ekumenizm.wiara.pl/doc/1077805.Luteranie-i-reformowani-beda-ws-polpracowac>). Zarząd kościoła kalwińskiego zaczął się gorączkowo tłumaczyć i [odcinać od szefowej Diakonii](http://www.reformowani.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=327) (http://www.reformowani.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=327) oraz zapewniać, że nie chce być „kojarzony z walką z religią”. [Katolicka Agencja Informacyjna](http://gosc.pl/doc/1427047.Kalwini-odcinaja-sie-od-czlonki-ni-kapituly-Krysztalowego) (<http://gosc.pl/doc/1427047.Kalwini-odcinaja-sie-od-czlonki-ni-kapituly-Krysztalowego>) wypuściła [materiał](http://koscioł.wiara.pl/doc/1427047.Kalwini-odcinaja-sie-od-czlonki-ni-kapituly-) (<http://koscioł.wiara.pl/doc/1427047.Kalwini-odcinaja-sie-od-czlonki-ni-kapituly->

Kryształowego (<http://www.kosciol.wiara.pl/doc/1427047>). Kalwini-odcinają się od członki ni-kapituły (Kryształowego) wypominający szefowej Diakonii zaangażowanie w Federacji na Rzecz Kobiet — ozdobiony portretem Jana Kalwina. Dziennikarz luterański Dariusz Bruncz [opublikował](http://www.ekumenizm.pl/content/article/201301161717_07791.htm) (http://www.ekumenizm.pl/content/article/201301161717_07791.htm) zapewnienie ze strony kalwińskiej: „Jednocześnie konsystorz podjął decyzję o tymczasowym zawieszeniu p. Biruty Przewłockiej-Pachnik w pełnieniu funkcji Diakonii Kościoła Ewangelicko-Reformowanego do czasu wyjaśnienia sprawy” — pomimo że ze [statutu Diakonii](http://www.diakonia.net.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=2&Itemid=6) (http://www.diakonia.net.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=2&Itemid=6) wynika, że Konsystorz nie ma do tego kompetencji.

18 stycznia na [facebookowej stronie](https://www.facebook.com/reformowani) (<http://www.racionalista.pl/https://www.facebook.com/reformowani>) kościoła kalwińskiego pojawiła się dymisja jednego z członków Konsystorza, Tomasza Mincera, który podał jako jeden z powodów wydanie oświadczenia w sprawie uczestnictwa szefowej Diakonii w kapitule Nagrody — o którym dowiedział się po jego publikacji. Płochliwość konsystorza poddana została zdecydowanej krytyce przez Łukasza Skurczyńskiego, teologa i świeckiego kaznodzieję z kościoła kalwińskiego, w jego felietonie w portalu natemat.pl, który jest jednocześnie pięknym głosem chrześcijańskim na rzecz rozdziału kościoła i państwa oraz poparciem dla udziału szefowej Diakonii w kapitule:

„Martwi mnie, że w Polsce przez nieustający flirt między władzą a Kościołem Rzymu pozostałe Kościoły zatracają swoją tożsamość. Zbyt często spotykam ewangelików, którzy myślą i zachowują się po "rzymsko-katolicku", zbyt często odnoszę również wrażenie, że niektóre organy mojego Kościoła lub osoby w nich zasiadające nie chcą się wychylać, boją się dostać po łapach od Wielkiego Brata, wolą zatracić swoją tożsamość reformowaną — jeżeli w ogóle ją kiedykolwiek posiadali — niż zrobić ruch, który nie spodobałby się watykańskim biurokratom. Nie tylko Polska potrzebuje rozdziału Kościoła od państwa. Niektórym chrześcijanom w kraju również przydałby się rozdział Kościoła od Kościoła rzymskokatolickiego lub mylnie rozumianego ekumenizmu" ([Świecki nie oznacza niechrześcijański](http://skurczynski.natemat.pl/47197) (<http://skurczynski.natemat.pl/47197>, swiecki-nie-oznacza-nie-chrzcijanski))

[Halina Mazur](http://www.ekumenizm.pl/content/article/201301161717_07791.htm) (http://www.ekumenizm.pl/content/article/201301161717_07791.htm) z Kościoła Ewangelicko-Reformowanego uznała, że była to niedopuszczalna ingerencja, „Władze bratniego Kościoła luterańskiego natomiast nie powinny się wtrącać”. Luteranin odpowiedział, że mogą ingerować, w związku z zawartą umową. Pochwalono biskupa, że nie „kierował się jakimś fałszywym ekumenizmem”.

Znacznie bardziej wojownicze nastroje zapanowały na [forum luterańskim](http://www.forum.konfesyjni.pl/viewtopic.php?f=63&p=17437) (<http://www.forum.konfesyjni.pl/viewtopic.php?f=63&p=17437>), gdzie zaczęto nawoływać do zerwania umowy międzykościelnej, jedna z wypowiedzi:

„Macie co niektórzy Waszą ekumenię!!! Dzisiaj władze KER udawają, że nie wiedzieli, że członkini władz tego kościółka kanapowego bierze udział w takiej hucpie. Z kogo robią wariatów? Że musiał aż biskup KEA ostro zaprotestować. Staroluteranie powinni ostro zaprotestować przeciwko kontaktom z KER. KER to siedziba lewaków, ateistów, komuchów, to już jest antychrześcijańska sekta w ilości około 1500 osób.”

Pod naporem krytyki kościół reformowany wydał [kolejne oświadczenie](http://www.reformowani.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=332) (http://www.reformowani.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=332), tym razem przeprasząc Wandę Nowicką, za sformułowanie „nagroda p. Wandy Nowickiej”, podczas kiedy nagroda została ustanowiona nie przez prywatną osobę, lecz wicemarszałka Sejmu.

Debatę międzywyznaniową starał się też podgrzać redaktor naczelny portalu monarchistów polskich, dodając: „Nikła jest nadzieja, że ten skandal pośle ekumenizm tam, gdzie jego miejsce, czyli do diabła”.

Co wynika z powyższego: środowiska kościelne obawiają się międzyświatopoglądowych inicjatyw na rzecz państwa świeckiego. Hasło dialogu ekumenicznego jawi się tutaj jako narzędzie podporządkowywania mniejszych, by w sprawach społeczno-publicznych grały w rzymskiej drużynie.

Naszym celem powinno być sformowanie jak najszerzego porozumienia ze wspólnotami wyznaniowymi w kraju na rzecz świeckiego państwa. Taki wspólny międzyświatopoglądowy głos byłby znacznie mocniejszy aniżeli samodzielna wokół tego krzątanina. Szereg środowisk religijnych w Polsce popiera postulat państwa świeckiego. Wydawane były nawet tego rodzaju oświadczenia przez ich najwyższe władze (np. [Uchwała Krajowej Konferencji Kościoła Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 maja 2007 roku w sprawie naruszania przez władze publiczne w Polsce konstytucyjnej zasady rozdziału kościoła i państwa](http://www.kosciol.pl/article.php/20070514144554608) (<http://www.kosciol.pl/article.php/20070514144554608>); [oświadczenie synodu luterańskiego w sprawie Roku Piotra Skargi](http://www.ekumenizm.pl/content/article/201110161452) (<http://www.ekumenizm.pl/content/article/201110161452>

22493.htm)). Z pewnością takie porozumienie nie zawsze będzie możliwe z organami poszczególnych kościołów, przede wszystkim dlatego, że pewna ich część karmi się i zadowala odpryskami katolickiego klerykalizmu. Niemniej jednak w kościołach tych działają także ruchy laikatu, które są na ogół bardziej otwarte. Jakiś czas temu osobiście też doświadczyłem sytuacji, kiedy luteranin okazał się bardziej pomocny w projekcie na rzecz państwa świeckiego niż osoby niewierzące (w tym przypadku — bardziej zobojętniałe).

Być może płaszczyzną takiego porozumienia mogłaby się stać Nagroda Kryształowego Świecznika, a może pożądana byłaby inna formuła dla tego celu. Wydaje się jednak, że to nasz niewykorzystany potencjał.

Być może zresztą taki pakt na rzecz świeckości byłby bezpieczniejszym rozwiązaniem dla kościołów mniejszościowych niż projekt „ekumenizm”.

*

Źródła ilustracji wg kolejności: wandanowicka.natemat.pl
(<http://wandanowicka.natemat.pl/47369,krysztalowy-swiecznik-za-odwage-i-zaangazowanie-spolne>);
[Marek](http://www.racjonalista.pl/https://plus.google.com/photos/115356451509719213819/albums/5834111468976601841?cf) [Łukaszewicz](http://www.racjonalista.pl/https://plus.google.com/photos/115356451509719213819/albums/5834111468976601841?cf)
(<http://www.racjonalista.pl/https://plus.google.com/photos/115356451509719213819/albums/5834111468976601841?cf> [em=1](https://plus.google.com/photos/115356451509719213819/albums/5834111468976601841?cf)); [ruchpalikota.org.pl](http://www.ruchpalikota.org.pl)
(<http://www.ruchpalikota.org.pl/content/uroczystosc-rozdania-nagrody-swieckich-swiecznikow>)

Mariusz Agnosiewicz

Redaktor naczelny Racjonalisty, założyciel PSR, prezes Fundacji Wolnej Myśli. Autor książek [Kościół a faszyzm](#), [Anatomia kolaboracji](#) (2009), [Heretyckie dziedzictwo Europy](#) (2011), trylogii *Kryminalne dzieje papieżstwa*: [Tom I](#) (2011), [Tom II](#) (2012). Koordynator ceremonii humanistycznych.

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 20-01-2013)

[Oryginał.](#) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,8669>)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl